

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΟΜΙΛΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Το Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς λειτουργεί από το 1986 (ΠΤΙ.ΕΤΒΑ), έχοντας ως άξονα δραστηριοτήτων τη διάσωση και ανάδειξη της παραδοσιακής τεχνολογίας και τη βιομηχανική αρχαιολογία. Ο στόχος αυτός υπηρετείται με θεματικά τεχνολογικά μουσεία, εκδόσεις, ερευνητικά προγράμματα, επιστημονικές εκδηλώσεις και, κατά τα τελευταία χρόνια, με την αξιοποίηση του Ιστορικού Αρχείου της Τράπεζας Πειραιώς. Στο πεδίο των επιστημονικών εκδηλώσεων ειδικότερα, το Ίδρυμα έχει πραγματοποιήσει έως σήμερα εννέα Τριήμερα Εργασίας, με αντικείμενο τη διεπιστημονική και διαχρονική προσέγγιση βασικών προϊόντων και κλάδων της ελληνικής οικονομίας. Τα Πρακτικά των Τριημέρων αυτών έχουν ήδη εκδοθεί από το Ίδρυμα.

Μετά την αγορά της ΕΤΒΑ από την Τράπεζα Πειραιώς, το Ίδρυμα έχει διευρύνει τους στόχους του, σύμφωνα πάντοτε με τη γενικότερη βούληση του Ομίλου για ανάδειξη της ελληνικής πολιτισμικής κληρονομιάς και ταυτότητας. Η υλοποίηση των στόχων του Ιδρύματος εξασφαλίζεται χάρις στη γενναιόδωρη επιχορήγηση της Τράπεζας Πειραιώς. Διατηρώντας τους βασικούς προγραμματικούς άξονές του, το ΠΙΟΠ συνεχίζει να καλύπτει πεδία όπως η έρευνα και η προβολή του τεχνολογικού πολιτισμού, στον οποίο στηρίχθηκαν όλες οι μεγάλες περιόδους πολιτιστικής ακμής της χώρας. Η επέκταση των δραστηριοτήτων του και σε άλλους τομείς και χώρους του πολιτισμού, καθώς και η στήριξη προσπαθειών και πρωτοβουλιών για τη διάσωση του περιβάλλοντος και την οικολογική ευαισθητοποίηση, περιλαμβάνονται επίσης στους άμεσους στόχους του Ιδρύματος.

ΙΔΡΥΜΑ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

Το Ίδρυμα «Αριστείδης Δασκαλόπουλος» είναι ένας ανεξάρτητος, μη κερδοσκοπικός οργανισμός. Ιδρύθηκε με πρωτοβουλία της οικογένειας Αρ. Δασκαλόπουλου κι έχει τη στήριξη των εταιρειών του Ομίλου ΔΕΛΤΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ. Οι εργασίες του άρχισαν στις 12 Απριλίου 2005.

Πηγή έμπνευσης για τη δημιουργία του είναι ο Αριστείδης Δασκαλόπουλος, ο άνθρωπος που δημιούργησε τη ΔΕΛΤΑ και συνέβαλε ουσιαστικά στον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας και της βιομηχανίας γάλακτος στην Ελλάδα.

Αποστολή του Ιδρύματος είναι η ανάπτυξη και η διάδοση της γνώσης στον τομέα της διατροφής, μέσα από την έρευνα, τη γνώση, την πληροφόρηση και την εκπαίδευση. Στόχος του Ιδρύματος είναι να συνεισφέρει στη βελτίωση της καθημερινής διατροφικής πραγματικότητας στην Ελλάδα.

Στο πλαίσιο αυτό, το πρόγραμμα του Ιδρύματος περιλαμβάνει ενέργειες όπως:

- Υποστήριξη της επιστημονικής έρευνας για την υγεία και διατροφή
- Οργάνωση επιστημονικών συνεδρίων
- Ενημέρωση και εκπαίδευση γονέων, παιδιών, ειδικών κ.λπ.
- Χορήγηση υποτροφιών για μεταπτυχιακές σπουδές στον χώρο των τροφίμων
- Επιβράβευση ερευνητικών εργασιών
- Εκδόσεις βιβλίων και δημοσιεύσεις επιστημονικών ευρημάτων και πληροφοριών, που βοηθούν στην αναβάθμιση των διατροφικών συνηθειών
- Άλλες παρεμφερείς δράσεις

Οι δραστηριότητες του Ιδρύματος καλύπτουν πέραν του χώρου των γαλακτοκομικών προϊόντων, ολόκληρο το φάσμα των τροφίμων, της υγείας και της διατροφής.

Έτσι, το κεντρικό σύνθημα για «Σωστή διατροφή και καλύτερη ζωή» αποτελεί όραμα αλλά και δέσμευση του Ιδρύματος προς το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.

Ν. Βιάσος, Το άρμεγμα της κατσίκας, Συλλογή Ε. Κουτλιόδη, Εθνική Πινακοθήκη

Ι Δ Ρ Υ Μ Α
Α Ρ Ι Σ Τ Ε Ι Δ Η Σ
Δ Α Σ Κ Α Λ Ο Π Ο Υ Λ Ο Σ

Κερκύρας 3, 177 78 Ταύρος, τηλ.: 210 34 94 101

e-mail: info@iad.gr / www.iad.gr

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΟΜΙΛΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Αγγέλου Γέροντα 6, 105 58 Αθήνα

τηλ.: 210 32 18 105, 210 32 18 015, fax: 210 32 18 145

e-mail: piop@pireausbank.gr / www.piop.gr

Η ιστορία
του ελληνικού γάλακτος
και των
προϊόντων του

10ο ΤΡΙΗΜΕΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΞΑΝΘΗ, 7-9 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2005

Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α Τ Ρ Ι Η Μ Ε Ρ Ο Υ Ε Ρ Γ Α Σ Ι Α Σ

Παρασκευή, 7 Οκτωβρίου 2005

Πρωινή συνεδρία

Συντονιστής: Ασπασία Λούβη

- 8:30 Υποδοχή συνέδρων, Χαιρετισμοί
 9:00 **Εμμανουήλ Ανυφαντάκης**, Η Οδύσσεια της φέτας μας
 9:15 **Γεώργιος Ζέρβας**, Διαχρονική συμβολή της διατροφής των ζώων στην παραγόμενη ποσότητα και ποιότητα γάλακτος από μηρυκαστικά ζώα
 9:30 **Αλεξάνδρα-Μαρία Μιχαηλίδου - Γρηγόριος Κ. Ζερφυρίδης**, Συμβολή του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων στη διατροφή των Ελλήνων κατά τους Νεώτερους χρόνους
 9:45 **Συζήτηση**
 11:00 **Επίσκεψη στην Πρότυπο Φάρμα - Εκπαιδευτικό Κέντρο της ΔΕΛΤΑ στον Αίγειρο Κομοτηνής**
 14:00 **Γεύμα**

Απογευματινή συνεδρία

Συντονιστής: Ιωάννης Βασταρδής

- 17:00 **Ευτυχία Γιαννούλη**, Το γάλα και τα προϊόντα του: μια αρχαιολογική διαδρομή
 17:15 **Κώστας Κωτσάκης - Ντούσκα Ούρεμ-Κώτσου - Richard P. Evershed - Andrew Sherratt - Mark Copley**, Έπιναν οι νεολιθικοί γεωργοκτηνοτρόφοι γάλα; Η μαρτυρία για την αρχαιότερη κατανάλωση γάλακτος στην Ελλάδα
 17:30 **Πάνος Βαλαβάνης**, Το γάλα στον αρχαίο κόσμο
 17:45 **Ελένη Κουρίνου**, Το τυρί στα λατρευτικά δρώμενα της Σπάρτης
 18:00 **Γιάννης Πίκουλας**, Τρώγοντας τυρί, γράφεται ιστορία; Η περίπτωση της Σπάρτης
 18:15 **Βασίλειος Λαμπρινουδάκης**, Αρχαίες ποιμενικές εγκαταστάσεις στον Μαραθώνα
 18:30 **Λίνα Μενδώνη**, «Κείος ή Κύθνιος ο τυρός;»
 18:45 **Διάλειμμα**
 19:15 **Παναγιώτης Τσέλεκας**, Σκηνές θηλασμού στα αρχαία ελληνικά και ρωμαϊκά νομίσματα
 19:30 **Στέλλα Κατακούτα**, Αγγείο για την παρασκευή τυριού από την Αρχαία Φάρασαλο (σημ. Φάρασαλα)
 19:45 **Δημήτριος Καραμπερόπουλος**, Περί γάλακτος στο έργο του Γαλιναίου, *Περί τροφών δυνάμεως*
 20:00 **Συζήτηση**
 21:00 **Δείπνο**

Νικ. Λύτρας, Ο Γαλατάς, Σύνθεση Ε. Κουσιόδη, Εθνική Πινακοθήκη

Σάββατο, 8 Οκτωβρίου 2005

Πρωινή συνεδρία

Συντονιστής: Φωτεινή Τσιμπρίδου

- 9:00 **Ευαγγελία Βαρέλλα**, Το γάλα και τα προϊόντα του στην ελληνορωμαϊκή θεραπευτική
 9:15 **Μάρω Παπαθανασίου**, Περί γαλουκίας στα έργα Ιπποκράτους και Σωρανού
 9:30 **Μαρία Λεοντοσίνη**, Ποιμένες και ποιμνία: αντιλήψεις σχετικά με την εξουσία και την κτηνοτροφία στο Βυζάντιο
 9:45 **Κωνσταντίνος Κανάβας**, Γαλακτοκομικά προϊόντα στο βυζαντινό τραπέζι. Εντυπώσεις και μαρτυρίες από τη σκοπιά Αράβων και Λατίνων πρεσβευτών
 10:00 **Χριστίνα Αγγελίδη - Ευτυχία Παπαδοπούλου - Ηλίας Αναγνωστάκης**, «Εργάται γάλακτος και τυρού γένεσις και ουσίωσις». Μια βυζαντινή θεώρηση του κύκλου του γάλακτος
 10:15 **Τίτος Παπαμαστοράκης - Ηλίας Αναγνωστάκης**, Αγραυλούντες και αμέλγοντες. (Γαλακτοπαραγωγός κτηνοτροφία στη Βυζαντινή τέχνη)
 10:30 **Σταμάτιος Μπουσές**, Benedic, domine, et has tuas creaturas fontis mellis et lactis...
 10:45 **Διάλειμμα**
 11:15 **Ιωακείμ Αθ. Παπάγγελος**, Η γαλακτοπαραγωγός κτηνοτροφία στη Χαλκιδική κατά τους Μέσους Χρόνους και την Τουρκοκρατία
 11:30 **Αγγελική Πανοπούλου**, Decima caseorum. Φορολογικές ρυθμίσεις για το τυρί στην Κρήτη του 17ου αιώνα
 11:45 **Μάχη Παϊζη-Αποστολοπούλου**, «Το κατ' έτος στελλόμενον βούτυρον». Δοσίματα στο Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως κατά την Τουρκοκρατία
 12:00 **Ελευθερία Ζέη**, Κτηνοτροφικές δομές του ορεινού νησιωτικού χώρου: Κυκλάδες, 17ος-18ος αιώνας
 12:15 **Συζήτηση**
 13:30 **Γεύμα**

Απογευματινή συνεδρία

Συντονιστής: Γιάννης Πίκουλας

- 17:00 **Άλκηστις Παλίδου - Αντωνία-Λήδα Ματάλα**, Γαλακτοκομικά προϊόντα στα παλιά ελληνικά βιβλία μαγειρικής
 17:15 **Μαρία Βελιώτη-Γεωργοπούλου**, «έλαβον και αφερό τηρή... δραχ...». Κατανάλωση και ανταλλαγή τυριού σε μια κτηνοτροφική κοινότητα της Πελοποννήσου, 1893-1917
 17:30 **Κωνσταντίνα Μπάδα - Χρυσούλα Σπυρέλη**, Γάλα: Υποκείμενα δράσης και αγαθή επιβίωσης. Το γάλα της Μάνας και της Καλομάνας
 17:45 **Άγγελος Χοτζίδης - Αθανασία Γούλα**, Παραγωγή και εμπορία γαλακτοκομικών προϊόντων στη Μακεδονία και τη Θράκη στα τέλη του 19ου και τις αρχές του 20ού αιώνα
 18:00 **Διάλειμμα**
 18:30 **Λένα Γουργιώτη**, Παραγωγή και διαχείριση γαλακτοκομικών προϊόντων στα θεσσαλικά τσελιγκάτα, 1850-1960
 18:45 **Παναγιώτης Καμηλάκης**, Οι Έλληνες γαλατάδες στην Κωνσταντινούπολη: αρχαικές μαρτυρίες (19ος αιώνας)
 19:00 **Λένα Τζεδάκη-Αποστολάκη**, Κρητικό τυρί «έδεσμα εκλεκτόν» (19ος-20ός αιώνας)
 19:15 **Ευφροσύνη Ριζοπούλου-Ηγουμενίδου**, Τα γαλακτοκομικά προϊόντα στον ετήσιο κύκλο της παραδοσιακής ζωής στην Κύπρο
 19:30 **Ευάγγελος Καραμανές**, Τα συστήματα τυροκομίας της Πίνδου: συνέχειες και ασυνέχειες
 19:45 **Άννα Πολυχρονιάδου-Αληχανίδου**, Ιστορική προσέγγιση της ελληνικής νομοθεσίας για το γάλα και τα προϊόντα του
 20:00 **Συζήτηση**
 21:00 **Δείπνο**

Κυριακή, 9 Οκτωβρίου 2005

Πρωινή συνεδρία

Συντονιστής: Εμμανουήλ Ανυφαντάκης

- 9:00 **Κωνσταντίνος Μ. Μπόσκος**, Η εξελικτική πορεία της γνώσης σχετικά με τις παθήσεις του μαστού και την αντιμετώπισή τους
 9:15 **Αντώνιος Ι. Μάντης - Δημήτριος Κ. Παπαγεωργίου**, Διαχρονική εξέλιξη της υγιεινής του γάλακτος στην Ελλάδα
 9:30 **Ευστάθιος Αληχανίδης - Εμμανουήλ Ανυφαντάκης**, Η γαλακτοκομική εκπαίδευση και έρευνα στην Ελλάδα κατά τον 19ο και 20ό αιώνα
 9:45 **Γεώργιος Θ. Λάλος**, Εξελίξεις στην τεχνολογία παρασκευής των ελληνικών τυριών κατά τον 19ο και 20ό αιώνα
 10:00 **Διάλειμμα**
 10:30 **Νίκος Τζαζατάκης**, Η χρήση οξυγαλακτικών καλλιεργειών στη γαλακτοκομία από την Αρχαιότητα μέχρι σήμερα
 10:45 **Χρήστος Κεχαγιάς**, Η γισούρτη μέσω της ελληνικής ιστορίας και παράδοσης
 11:00 **Γεώργιος Καλαντζόπουλος - Αλέκος Παππάς - Κωνσταντίνος Τσαντίλης**, Η εξέλιξη της βιομηχανίας γάλακτος στην Ελλάδα - Ιστορική αναδρομή
 11:15 **Συζήτηση**
 12:00 **Ασπασία Λούβη**, Συμπεράσματα του Τριήμερου Εργασίας
 12:15 **Λήξη του Τριήμερου Εργασίας**
 12:45 **Αποχαιρετιστήριο γεύμα**

Δημ. Χριστοδής, Ο παγκαταζής, Φωτογραφικό Αρχείο Μουσείου Μπενάκη

